

Nordlaks Oppdrett AS
Postboks 224
8455 STOKMARKNES

Nordlaks Oppdrett AS - Tilsagn om utviklingstillatelser til Havfarm 2

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad om utviklingstillatelser fra Nordlaks Oppdrett AS (heretter «Nordlaks» eller «søker»), datert 24. november 2015. Vi viser også til Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i klagesak 8. september 2017.¹ Vi viser ellers til øvrige dokumenter i saken.

Fiskeridirektoratets vedtak følger nedenfor i punkt 2. Videre følger en beskrivelse av saksforløp og gjennomgang av søknaden i punkt 3 og punkt 4. I punkt 5 blir regelverket som danner grunnlaget for vurderingen gjennomgått. Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden følger i punkt 6. Herunder fremgår målkriterier for prosjektet og plan for kunnskapsdeling i punkt 6.8 og 6.9. I punkt 7 redegjøres for hensyn knyttet til lokalisering og miljø. Punkt 8 og punkt 9 omhandler henholdsvis oppfølging av prosjektet og klageadgangen på vedtaket.

2. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i laksetildelingsforskriften §§ 22, 23b og 28 gir Fiskeridirektoratet Nordlaks Oppdrett AS tilsagn om åtte tillatelser à 780 tonn maksimalt tillatt biomasse. Tillatelsene gis med en varighet på 15 år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

¹ Tildeling av tillatelser til utvikling av Havfarm 1 og Havfarm 3 – Nordlaks Oppdrett AS, Nærings- og fiskeridepartementet, 8. september 2017.

- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.
- Utviklingstillatelsene skal drives i henhold til søknad og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan kun benyttes i havfarm-konseptene. Dette gjelder frem til eventuell konvertering, jf. laksetildelingsforskriften § 23c. Dette vilkåret er ikke til hinder for at tillatelsene som er tildelt til Havfarm 2 kan benyttes i Havfarm 1 og motsatt, jf. Nærings- og fiskeridepartementets vedtak 8. september 2017.
- Biomasse fra utviklingstillatelser kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er klarert for utviklingstillatelser. Utviklingstillatelser er tillatelser som er tildelt til særlig formål, og kan ikke inngå i en selskapsbiomasse med ordinære, kommersielle matfisktillatelser, eller i konsernbiomasse, jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 47 flg.

Nordlaks er selv ansvarlig for å innhente de nødvendige offentlige tillatelser før tilsagnet tas i bruk. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvorvidt det er nødvendig å søke om tillatelse fra andre eller flere sektormyndigheter enn myndighetene som normalt behandler søknader om tillatelse til akvakultur.

3. Saksforløp

Nordlaks søkte 24. november 2015 om 39 utviklingstillatelser til realisering av sitt Havfarmprosjekt. Ifølge søknaden tok prosjektet sikte på å utvikle tre til fire Havfarmer.

I Fiskeridirektoratets vedtak 30. august 2016 ble den delen av søknaden som gjaldt utvikling av mer enn én Havfarm avslått. Begrunnelsen for avslaget var at søker ikke hadde sannsynliggjort at bygging av flere Havfarmer ville innebære betydelig innovasjon og at Havfarm 2 og 3 dermed falt utenfor formålet med utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 og 23 b.

I vedtak 22. desember 2016 ga Fiskeridirektoratet Nordlaks tilsagn om ti utviklingstillatelser til bygging og drift av én Havfarm. Begrunnelsen for å tildele 10 tillatelser og ikke 13 slik som omsøkt, var at direktoratet la til grunn at det ville være tilstrekkelig med 10 tillatelser til å foreta utprøving av konseptet i full skala.

Nordlaks påklaget begge vedtakene 23. januar 2017. Den 8. september 2017 fattet Nærings- og fiskeridepartementet vedtak i klagesaken. Fiskeridirektoratets vedtak når det gjaldt tildeling av tillatelser til Havfarm 1 ble opprettholdt, med den endringen at det ble gitt tilsagn om 13 tillatelser, og ikke 10 tillatelser. Videre ble Nordlaks gitt tilsagn om 8 tillatelser til utvikling av «Havfarm 3» (heretter kalt «Havfarm 2»). Den delen av søknaden som gjaldt tildeling av tillatelser til Havfarm 2 ble sendt tilbake til Fiskeridirektoratet som i henhold til laksetildelingsforskriften § 23 b femte ledd skal fastsette målkriterier.

I presiserende vedtak 13. desember 2017 slo Fiskeridirektoratet fast at Havfarm 1 og Havfarm 2 i det videre skulle anses som to separate «prosjekt». Tillatelsene fra Havfarm 1 kan etter dette søkes konvertert etter at alle målkriteriene for det prosjektet er oppfylt.

Det har etter dette vært en del korrespondanse mellom Fiskeridirektoratet og Nordlaks hvor direktoratet har bedt Nordlaks om en konseptbeskrivelse for Havfarm 2, samt dialog om kunnskapsdeling og målkriterier.

4. Konseptet

Havfarm 2 beskrives som et akvakulturanlegg av stål, med eget fremdriftssystem som skal operere uavhengig av faste fortøyningsinstallasjoner. Et mobilt ankersystem skal benyttes for å avlaste fremdriftssystemet under normale driftsforhold.

Fremdriftssystemet skal sørge for både posisjonering («station keeping») og forflytning, og innebærer at Havfarm 2 etter det opplyste vil kunne benytte ulike produksjonsarealer i løpet av en produksjonssyklus. Konstruksjonens struktur har likhetstrekk med halvt-nedsenkbare plattformer. Ifølge søker designes og dimensjoneres Havfarm 2 med utgangspunkt i offshore konstruksjonsregelverk hva gjelder både struktur, stabilitet og posisjonering, som et supplement til kravene i NYTEK-forskriften.

Driftsfilosofien går i korte trekk ut på å benytte seg av svært eksponerte områder når forholdene er forsvarlige for dette, og mer beskyttede områder når det er fare for at miljølastene i eksponert sone kommer over et visst nivå.

Konstruksjonen dimensjoneres for å ha tilstrekkelig styrke, levetid og kapasitet i DP-systemet (dynamisk posisjonering) for relevante kondisjoner i et gitt område («safe zone»). Operasjon i mer eksponerte områder vil bare gjøres når laster og forhold i disse områdene er under et definert akseptabelt nivå. Ved varsel som tilsier mulighet for forhold utover dette definerte akseptable nivået skal konstruksjonen for egen fremdrift trekke tilbake til et område med akseptable laster. Prosess og forutsetninger for drift i eksponert sone og kriterier for transitt til safe zone skal beskrives i brukerhåndboken for anlegget. Drift i eksponert sone skal baseres på en kontinuerlig og helhetlig risikovurdering, som vil kunne inkludere operasjonelle/driftsmessige forhold og forventede sesongmessige variasjoner i tillegg til vær/miljøforhold.

Havfarm 2 skal være utstyrt med systemer for å opprettholde posisjon og produksjon. Herunder skal anlegget blant annet være utstyrt med fôringssystem, dødfisksystem, kraner, nothåndteringsutstyr, system for kraftproduksjon, thrustere, samt nødvendige støttesystemer og sikkerhetssystemer. Enheten skal videre utstyres med et ballastsystem for justering av dypgang. Anlegget skal utstyres med lugarer og fasiliteter for mannskap, samt bro og operasjonsrom for maritime- og akvakulturoperasjoner.

Fremdriftssystemet skal muliggjøre aktiv posisjonering og forflytning. Fremdrifts- og posisjoneringssystemet skal ifølge søker designes og verifiseres i henhold til et sikkerhetsnivå tilsvarende eller bedre enn fortøyningsssystemet på tradisjonelle

akvakulturanlegg jamfør NYTEK-forskriften kapittel 5. Potensiell forflytningshastighet vil være ulik basert på om det er fisk i konstruksjonen eller ikke. Uavhengig av dette vil Havfarm 2 være designet og dimensjonert for å kunne gjennomføre nødvendig manøvrering for å ivareta HMS (helse, miljø og sikkerhet) og fiskevelferd.

Konstruksjonens hovedstruktur skal bygges opp av pongtonger, søyler og bjelker. Det nedre, rektangulære rammeverket skal bestå av langskips pontonger som holdes sammen ved hjelp av tverrskips pontonger. I øvre del (over operasjonell vannlinje) består rammeverket av bjelker som er arrangert tilsvarende som de nedre pontongene. Nedre pontong og øvre bjelker (langskips) skal holdes sammen av vertikale søyler. Langskips pontonger og bjelker skal være kontinuerlige over konstruksjonens lengde.

Mellom øvre langskips dekkbjelke og tverrskips dekkbjelke skal det arrangeres diagonaler over selve not-volumet. Disse arrangeres både av strukturelle og operasjonelle hensyn.

Hver tverrbjelke og tverrpongtong skal dele opp konstruksjonen i celler fordelt etter hverandre. Inne i hver slik celle skal nøter være festet og utspent. Nøtene skal være festet oppe på nothåndteringsplattformer arrangert rundt notvolumet på øvre langskipsbjelke og øvre tverrbjelke. Nøtene skal være utspent ved hjelp av arrangement festet på nedre langskipspontong og tverrskipspontong.

De vertikale søylene skal arrangeres med nødvendig struktur for tilkomst til nedre pontonger, serviceadkomster, siloer for fôr, skipssystemer, akvakultursystemer, ballasttanker og andre tanker.

Havfarm 2 tar utgangspunkt i en generisk konstruksjon som også ligger til grunn for Havfarm 1. Ifølge søker skal bygging av Havfarm 2 baseres på de erfaringer man har gjort seg i design og prosjekteringsfasen for Havfarm 1.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til søknad og supplerende informasjon, samt konseptbeskrivelsen i tilsagnsvedtaket til Havfarm 1, datert 22. desember 2016

5. Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5. Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 22.Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

(...)

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. (...) Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.

For tidsbegrensede tillatelser skal søknad om forlengelse være Fiskeridirektoratets regionkontor i hende minimum ett år før tillatelsen går ut (...).

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

(...)

§ 28b. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (...).

(...)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser til utvikling.

6. Fiskeridirektoratets vurdering

6.1 Innledning

Det følger av bestemmelsene gjengitt ovenfor at avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt.² Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelser.

Hovedformålet med tillatelser til akvakultur til matfisk av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål er å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Ifølge retningslinjene er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

6.2 Teknolog utvikling

Utviklingstillatelser kan tildeles prosjekter som kan bidra til å «utvikle teknologi», jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Retningslinjene presiserer at ordningen er avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner. Det omsøkte prosjektet innebærer utvikling av en produksjonsenhet med integrerte systemer for oppdrett av fisk og er derfor produksjonsteknologisk utstyr.

6.3 Prosjektets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringene

Utviklingstillatelsene skal legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ifølge retningslinjene vil dette blant annet kunne dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg som kan brukes lenger til havs og innerst i fjorder. Dette kan bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til oppdrett og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

I Nærings- og fiskeridepartementets vedtak i klagesak 8. september 2017 uttales følgende på s. 11:

² Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet.

Frikoblingen fra fortøyning innebærer at Havfarm 3 har et betydelig større potensial til å oppfylle utviklingstillatelsenes formål om å gjøre tilgjengelig større areal for havbruksnæringen. I rapport utarbeidet av DNV-GL datert 23. januar 2017 anslås tilgjengelig areal for de 3 havfarmene å være: 280 km² for Havfarm 1, 473 km² for Havfarm 2 og 1.531 km² for Havfarm 3.

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at Havfarm 2 kan bidra til å løse arealutfordringene næringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

6.4 Betydelig innovasjon

Det fremgår av laksetildelingsforskriften § 23b første ledd at utviklingstillatelser kun kan tildeles prosjekter som innebærer «*betydelig innovasjon*».

Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser slår fast at hva som skal anses som betydelig innovasjon er en skjønnsmessig vurdering. Ifølge retningslinjene skal det ved vurderingen tas utgangspunkt i definisjonen av utviklingsarbeid. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin definisjon av utviklingsarbeid som: «...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.» I laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd presiseres det at «[u]tviklingsarbeid skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.» Teknologien som utvikles må altså være ny eller vesentlig forbedret i forhold til det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet.

I vedtak i klagesak 8. september 2017 har departementet vurdert hvorvidt det som tidligere ble omtalt som Havfarm 2 og 3 innebar betydelig innovasjon. I vedtaket uttales det på s. 10:

Isolert sett kan det hevdes at alle 3 havfarmene representerer betydelig innovasjon dersom hver og en av dem sammenlignes med dagens oppdrettsanlegg. Men det må også vurderes om de ulike havfarmene seg imellom representerer tilstrekkelig ulikhet til at det kan forsvares å tildele tillatelser også til Havfarm 2 og/eller Havfarm 3.

På s. 11 uttales det videre at:

Et viktig moment i departementets vurdering er den muligheten som ligger i flyttbare/mobile havfarmer og hva dette representerer med tanke på å tilgjengeliggjøre nytt areal for havbruksnæringen. Departementet legger derfor til grunn at Havfarm 3 med full mobilitet, frikoblet fra faste fortøyninger og basert på komplett dynamisk posisjonering gir et betydelig innovasjonsløft sammenlignet med Havfarm 1. Departementet vurderer også at Havfarm 3 av denne grunn representerer et nyhetsselement sammenlignet med stasjonære oppdrettsanlegg.

På bakgrunn av det overnevnte vurderer departementet at konseptet Havfarm 3 med komplett dynamisk posisjonering, og som dermed tilgjengeliggjør et betydelig areal for lakseoppdrett, er innenfor ordningen med utviklingstillatelser.

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at Havfarm 2 innebærer «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første og andre ledd.

6.5 Betydelige investeringer

Det er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ordlyden gir en klar anvisning på at de estimerte prosjektinvesteringene må være av en vesentlig størrelse. I tilknytning til dette vilkåret er det i retningslinjene presisert at ordningen med utviklingstillatelser som utgangspunkt omfatter de store prosjektene som næringen ikke selv vil og/eller kan ta risikoen ved å realisere på egen hånd. Det fremgår av retningslinjene at det i vurderingen av hva som er en betydelig investering kan tas hensyn til den reelle størrelsen av investeringen. Det er ifølge retningslinjene også en viss adgang til å ta hensyn til søkers evne til å foreta investeringene.

I departementets vedtak av 8. september 2017 uttales det:

I den opprinnelige søknaden ble investeringene per havfarm opplyst å være i størrelsesorden 6-700 MNOK. I juni 2016 ble de opplyst å være 818 MNOK for Havfarm 1 og i klageomgangen har investeringene for denne ifølge Nordlaks økt til 950 MNOK. Investeringskostnadene for Havfarm 2 og Havfarm 3 ble i juni 2016 opplyst å være 1 115 og 825 MNOK. Investeringskostnadene er imidlertid ikke dokumentert ytterligere. Departementet vil i utgangspunktet nevne at det er søker selv som skal investere i prosjektet og som må bære risikoen for egne økonomiske forutsetninger. Det at investeringene øker utover i prosjektperioden vil således ikke kunne begrunne at det skal tildeles ytterligere tillatelser. Departementet er uansett enig med søker i at investeringene er betydelige og at det foreligger en betydelig risiko i prosjektet.

Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn at Havfarm 2 innebærer «*betydelige investeringer*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

6.6 Oppfyllelse av kompetansekrav

Det går fram av laksetildelingsforskriften § 23b tredje ledd at søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene med utviklingstillatelser. Retningslinjene viser til at i tillegg til å oppfylle vilkårene i akvakulturdriftsforskriften § 6 må prosjektet inneha relevant faglig kompetanse til å gjennomføre prosjektet og søker må dokumentere i søknaden at personer med tilstrekkelig kompetanse er engasjert i prosjektet slik at prosjektet styres på en forsvarlig måte.

Følgende hovedaktører er involvert i prosjektet:

- Nordlaks Oppdrett AS – praktisk drift
- NSK Ship Design AS – Hovedansvar for design og dimensjonering

Følgende aktører er/har også vært involvert i utviklingen av prosjektet:

- DNV GL
- Selstad AS
- SINTEF Ocean
- Havforskningsinstituttet
- Multiconsult ASA
- 7 Waves AS
- Argeo AS
- FORCE Technology Norway AS
- Kongsberg Gruppen ASA

Fiskeridirektoratet vurderer at kompetansekravene i prosjekterings- og driftsfasen er ivarettatt ut fra innsendt beskrivelse.

6.7 Varighet

Utviklingstillatelser kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurdering av varighet for utviklingstillatelser skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 23b sjette ledd. Ifølge retningslinjene til sistnevnte bestemmelse vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjekter kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

I departementets vedtak 8. september 2017 slås det fast at tillatelsene til både Havfarm 1 og 2 gis med en varighet på inntil 15 år fra tidspunkt for når endelig tillatelse er gitt.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til at det kan søkes om forlengelse av tillatelsene, jf. laksetildelingsforskriften § 23. En eventuell søknad om forlengelse må være Fiskeridirektoratet i hende minimum ett år før tillatelsene utløper.

6.8 Målkriterier

I henhold til laksetildelingsforskriften § 23 b femte ledd skal det ved tildeling av tillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført. Fiskeridirektoratet har fastsatt målkriteriene i tabellen nedenfor etter dialog med søker. Alle leveransene nevnt i målkriteriene er fra søker til Fiskeridirektoratet. Dersom Nordlaks mener at enkelte opplysninger skal unntas fra offentlighet, skal Nordlaks i tillegg også levere en offentlig versjon av de aktuelle leveransene.

Målkriterium 1	Prosjektinformasjon	
1.1 Prosjektplan	Leveranse	Kunnskapsdeling
Det skal utarbeides en oppdatert og overordnet prosjektplan med aktuelle milepæler.	Prosjektplanen skal leveres til Fiskeridirektoratet. Ved større endringer skal en revidert plan sendes inn.	Prosjektplanen skal gjøres offentlig tilgjengelig i løpet av

		prosjektperioden.
1.2 Designgrunnlag	Leveranse	
Det skal utarbeides en kvalitetssikret sammenstilling av gjeldende regelverk og designkoder som er lagt til grunn for prosjekteringen.	<p>Prosjektet skal levere en designbasis som er verifisert av en kompetent og uavhengig tredjepart. Dokumentet skal som et minimum inneholde følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En beskrivelse av anlegget som minimum inneholder opplysninger om utforming av lastbærende struktur og nøter. Beskrivelsen skal suppleres med illustrasjoner og plantegninger. • Relevante forskrifter, regelverk, standarder og tilhørende dokumenter som skal anvendes i designarbeidet skal beskrives. • Beregningsmetodikk innen ulike fagområder skal beskrives og begrunnes. Det skal beskrives hvilke analyser søker i hovedsak vil benytte seg av. • Lastene som kan forventes å virke på strukturen skal defineres og beskrives. Disse innebefatter permanente laster, variable laster, miljølaste, ulykkeslaste og deformasjonslaste. Dokumentet skal også inneholde en oversikt over kombinasjoner av de ulike lastene som skal sjekkes for de ulike grensetilstandene. • Sikkerhetsfaktorene for de ulike grensetilstandene (SLS, ULS, FLS, ALS) skal beskrives. Det skal også fremkomme av dokumentet hvordan det skal tas høyde for utmatting i knutepunkt, stabilitet, deformasjoner, vibrasjoner, korrosjon og torsjon. • Det skal gis en begrunnelse for sikkerhetsnivået som er valgt og en beskrivelse av hvordan dette oppfyller sikkerhetsnivået i NYTEK-forskriften. 	
1.3 Risikovurdering	Leveranse	
Prosjektet skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko og utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene tilknyttet rømming og operasjonelle forhold.	Før første utsett av fisk skal det sendes inn en rapport som dokumenterer risikovurderingene og hvordan risiko skal håndteres. Som et supplement til dette skal det også leveres en plan for hvordan risikovurderingene skal holdes oppdaterte.	
1.4 Informasjonsdeling	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal fortsette å drifte plattformen for deling av kunnskap og erfaringer for prosjektet Havfarm 1. Plattformen skal videre brukes til å dele kunnskap og	Prosjektet skal vedlikeholde plattformen i henhold til vilkår om kunnskapsdeling i de aktuelle øvrige målkriteriene.	Plattformen for kunnskapsdeling skal være offentlig tilgjengelig i hele prosjektperioden.

erfaringer ervervet under de aktuelle målkriteriene for Havfarm 2.		
1.5 Fakta om prosjektet	Leveranse	Kunnskapsdeling
Så snart prosjekteringen er ferdigstilt skal det utarbeides et fakta-ark om Havfarm 2	Fakta-arket skal som et minimum beskrive følgende: <ul style="list-style-type: none"> • Nøkkelinformasjon om anleggets egenskaper og hoveddimensjoner. • En oversikt over hvilke utfordringer konseptet har til hensikt å løse og hvordan prosjektet løser disse. • Involverte leverandører og deres leveranser med beskrivelse av funksjonalitet. 	Fakta-arket skal gjøres offentlig tilgjengelig.
1.6 Erfaringsutveksling	Kunnskapsdeling	
Ervervet erfaring fra alle prosjektets faser samt utfordringer knyttet til nye design og bruken av ny teknologi innen akvakultur skal presenteres for næringen.	Prosjektet skal tilstrebe å delta på samlinger og presentere konseptet som beskrevet under målkriterie 1.6. Aktuelle presentasjoner skal gjøres offentlig tilgjengelige.	
Målkriterium 2	Prosjektering	
2.1 Modelforsøk	Leveranse	Kunnskapsdeling
Kunnskapen som er vunnet gjennom utviklingen av Havfarm 1 skal benyttes som input i designarbeidet. I tillegg skal det gjennomføres modelforsøk for Havfarm 2. Omfanget av modelforsøk skal vurderes opp mot resultater fra modelforsøkene på Havfarm 1.	Det skal leveres en rapport som inneholder en beskrivelse av målet med forsøket, forventede resultater, testoppsett, instrumentering og målinger, hvilke parametere/effekter som skal undersøkes, testprogram, datainnsamling, grunnlag for bygging/skalering av modell og miljø, og resultater. Korrelasjon mellom modelforsøk og forventede resultater skal diskuteres.	Et sammendrag av forsøksrapporten skal gjøres tilgjengelig. Eventuelle resultater som kan gi ny innsikt skal publiseres på egnet måte i samråd med Fiskeridirektoratet.
2.2 Designverifikasjon	Leveranse	
En kompetent og uavhengig tredjepart skal verifisere at prosjekteringsgrunnlaget tilfredsstiller sikkerhetskrav for denne typen anlegg,	Prosjektet skal levere et verifikasjonsdokument fra tredjepart samt en liste over verifiserte rapporter som Fiskeridirektoratet kan få innsyn i ved behov.	

primært relatert til sikkerhet mot rømming i henhold til NYTEK-forskriften, og andre relevante tekniske regelverk. Verifikasjonen skal baseres på en gjennomgang av designrapporter, tegninger og uavhengige beregninger, alt etter hva som er hensiktsmessig basert på etablerte metoder og hva tredjepart anser som nødvendig.		
2.3 Endringer fra søknadsbeskrivelsen	Leveranse	Kunnskapsdeling
Dersom konseptet er endret nevneverdig fra beskrivelsen i tilsagnet etter at designet er fastsatt skal dette begrunnes og dokumenteres.	Er rapport som beskriver og begrunner endringer i design som avviker fra søknadsbeskrivelsen skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Rapporten skal kunne gjøres offentlig tilgjengelig.
Målkriterium 3	Byggefase	
3.1 Utførelse av konseptet	Leveranse	
Havfarm 2 skal bygges i henhold til prosjekteringsgrunnlaget, som inkluderer både strukturelle og funksjonelle krav. En kompetent og uavhengig tredjepart skal følge prosessen for å sikre samsvar og kvalitet.	I forbindelse med utførelse skal Fiskeridirektoratet få oversendt følgende dokumentasjon: <ul style="list-style-type: none"> Dokumentasjon fra tredjepart på at Havfarm 2 er bygget og testet i henhold til gitte spesifikasjoner, verifiserte tegninger samt gjeldende regelverk og standarder. Alle aktuelle sertifikater og annen relevant dokumentasjon som kreves i forbindelse med anleggssertifisering på lokalitet. 	
Målkriterium 4	Transport- og installasjonsfase	
4.1 Transport	Leveranse	
Før transport fra verft til lokalitet skal prosjektet dokumentere aksept fra kvalifisert assurandør for sikker transport av anlegget.	Aksept fra assurandør i form av en attest skal leveres til Fiskeridirektoratet.	
Målkriterium 5	Funksjonstest	
5.1 Funksjonstesting	Leveranse	Kunnskapsdeling
Før utsett av fisk i anlegget skal det dokumenteres at alle oppdrettstekniske systemer som ikke kan testes før levering fungerer etter formålet og at nødvendige operasjoner kan utføres.	Testperioden avsluttes med en funksjonstestrapporrt med en oversikt over hva som er testet samt resultater. Rapporten skal leveres til Fiskeridirektoratet.	En offentlig versjon av testrapporten skal utarbeides og gjøres tilgjengelig.

Målkriterium 6	Anleggssertifisering	
6.1 Anleggssertifikat	Leveranse	
Før anlegget kan brukes til akvakultur skal det være utstedt et anleggssertifikat i henhold til relevante krav i NYTEK-forskriften.	Anleggssertifikatet skal rapporteres til Fiskeridirektoratet på kjent måte med tilhørende grunnlagsdata for utstedelse. Annen relevant dokumentasjon som det ikke kreves at rapporteres på kjent måte skal fremgå av rapportlisten fra målkriterium 2.2.	
Målkriterium 7	Måleprogram	
7.1 Måleprogram	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal senest 3 måneder før oppstart av en produksjonssyklus fremlegge et program for hvordan resultater i driftsfasen skal dokumenteres.	Programmet skal leveres til Fiskeridirektoratet og beskrive hvilke målinger og parametere som vil gjøre seg gjeldende under uttesting samt hvordan innsamlede data skal lagres og bearbeides videre. Det være seg miljøparametere, tilvekst, fiskehelse og velferd samt teknisk ytelse. Programmet skal godkjennes av Fiskeridirektoratet.	En offentlig versjon av måleprogrammet skal utarbeides og gjøres tilgjengelig.
Målkriterium 8	Driftsfase	
8.1 Produksjonssyklus	Leveranse	Kunnskapsdeling
Prosjektet skal dokumentere alle produksjonssykluser i anlegget fra utsett til slakt i henhold til måleprogram (7.1) og prosjektplan (1.1). Prosjektet skal gjennomføre et tilstrekkelig antall utsett med lang nok varighet til at målingene som inngår i programmet gir resultater som er egnet for evaluering.	For hver produksjonssyklus skal det leveres en midtveisrapport og en sluttrapport til Fiskeridirektoratet i henhold til måleprogrammet. Rådata fra målingene skal gjøres tilgjengelig for Fiskeridirektoratet ved behov.	Offentlige versjoner av rapportene skal gjøres tilgjengelige.
Målkriterium 9	Sluttrapport	
9.1 Evaluering	Leveranse	Kunnskapsdeling
Kunnskap fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode. Prosjektet skal utarbeide en sluttrapport før eventuell søknad om konvertering av tillatelsene.	Prosjektet skal levere en fullstendig og en offentlig rapport til Fiskeridirektoratet. Sluttrapporten skal inneholde det følgende: <ul style="list-style-type: none"> • En evaluering av prosjektet med basis i måleresultater som er fremkommet fra datainnsamling utført i henhold til måleprogrammet (7.1), 	Den offentlige versjonen av sluttrapporten skal gjøres offentlig tilgjengelig.

	<p>tester som er utført og øvrige erfaringer fra prosjektperioden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tegninger, bilder, grafiske fremstillinger, spesifikasjoner, aktuelle måledata, opparbeidet kunnskap og beskrivelser av eventuelle hendelser. • En vurdering av Havfarm 2 etter prosjektets interne suksesskriterier og en evaluering av teknologien med tanke på kommersialisering. • Erfaringer fra prosjektperioden, herunder også erfaringer som vil føre til endrede prosedyrer eller vesentlige designendringer og modifikasjoner etter endt prosjektperiode. 	
--	--	--

6.9 Dokumentasjon og kunnskapsdeling

Etter laksetildelingsforskriften § 23 b fjerde ledd er det en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at utviklingsprosjektet dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte og at kunnskapen fra prosjektet skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at Nordlaks i utgangspunktet skal gjøre all informasjon fra prosjektet offentlig tilgjengelig før utløpet av prosjektperioden. For at kunnskapen skal kunne deles er det avgjørende at alle utviklingstrinn og de ulike elementene i prosjektet dokumenteres på en standardisert og anerkjent måte slik at andre kan dra nytte også av enkelte mindre deler av prosjektet.³

Det er ønskelig at involverte kunnskaps-/forskningsinstitusjoner tar del i datainnsamlingen og utviklingsarbeidet utover det som er nevnt i punkt 6.8, og publiserer resultatene så langt det lar seg gjøre.

Det fremgår av retningslinjene til laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd at dersom det er aktuelt å søke om patentering for enkelte deler av eller hele prosjektet, kan det settes en frist for når det senest må være søkt om patentering, for å sikre at kunnskapen kommer andre til nytte.

³ Retningslinjer til § 23b fjerde ledd.

Fiskeridirektoratet setter frist for å søke om patentering for hele eller enkelte deler av prosjektet. Fristen for å søke om patentering er før utløpet av prosjektperioden (inntil 15 år fra tidspunkt for når endelig tillatelse er gitt) og før eventuell konvertering av utviklingstillatelsene.

7. Særlig om lokalisering og miljø

Miljøpåvirkning av akvakulturproduksjon vil blant annet være avhengig av anleggets lokalisering. Havfarm 2 skal være frikoblet fra fortøyninger og basert på komplett dynamisk posisjonering. Dersom anlegget skal kunne utnytte de mulighetene denne teknologien gir vil ikke anlegget kunne ligge fast på en tradisjonell lokalitet på tilsvarende måte som stasjonære akvakulturanlegg. Fiskeridirektoratet har ikke tatt stilling til hvorvidt det innenfor dagens regelverk vil være mulig å gi en lokalitetsklarering som gir anlegget mulighet til å forflytte seg mellom forskjellige områder. Direktoratet har heller ikke tatt stilling til hvorvidt fremgangsmåten ved en eventuell slik lokalitetsklaring vil kunne følge en alminnelig saksbehandling etter laksetildelingsforskriften § 30. Direktoratet legger i alle tilfelle til grunn at den miljømessige bæreevnen til den eller de lokalitetene som eventuelt tildeles vil bli vurdert av de relevante myndighetene.

Innføringen av utviklingstillatelser av laks, ørret og regnbueørret er politisk vedtatt. Nærings- og fiskeridepartementet har besluttet at Nordlaks AS skal tildeles tilsagn om åtte tillatelser til utvikling av Havfarm 2.⁴

Akvakultur vil etter sin art innebære en påvirkning av miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene har akseptert en viss påvirkning på det omkringliggende miljø, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 65. Kravet til miljømessig forsvarlighet, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 setter imidlertid grensen for akseptert påvirkning ved skadelige konsekvenser. Også formålet med akvakulturloven som er å fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, vil kunne sette grenser. Ved tildeling av utviklingstillatelser vil akvakulturregelverket ligge i bunn, og etterlevelsen av regelverket skal sørge for at driften av utviklingstillatelsene skjer på en miljømessig forsvarlig måte.

Økning i samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, er vurdert av Nærings- og fiskeridepartementet i høringsnotat 12. juni 2015 ved innføringen av ordningen:

Formålet med å etablere ei ordning med utviklingsløyve er å legge til rette for å kunne drive fram løysningar som utviklar næringa vidare, mellom anna løysningar som tek vare på miljøet. Tildeling av slike løyve vil kunne gi auka totalproduksjon, men verknaden av dette vil vere avgrensa i og med at utnytting krev klarert lokalitet. Det er då gjort ei vurdering av bæreevna til den aktuelle lokaliteten av relevante myndigheiter.

⁴ Klagevedtak 8. september 2017.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver betaler og kravet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er hensyntatt gjennom akvakulturloven og tilhørende forskriftsverk.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at tildeling av utviklingstillatelser til Havfarm 2 er miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 og i tråd med tildelingsbestemmelsene for utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

8. Særlig om oppfølging

Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser skal det føres alminnelig tilsyn i utviklingsfasen. Fiskeridirektoratet vil i tillegg kunne be om ytterligere informasjon og delta som observatør ved forskjellige faser av prosjektet.

9. Klagerett

De delene av vedtaket som ikke er endelig fastsatt i Nærings- og fiskeridepartementets vedtak 8. september 2017 kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagt orientering.

Med hilsen

Anne B. Osland
fung. direktør

Mette Remø
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

